

GD-varkensdierenarts Theo Geudeke

Analyse van 10 jaar najaarsverwerpen

“Met het najaar in aantocht wordt najaarsverwerpen weer actueel. Hoe komt het dat het verwerpen bij zeugen, zo’n drie tot vier weken na de inseminatie in het najaar veel voorkomt? Wat kun je daar als zeugenhouders tegen doen? De GD Veekijker heeft de feiten, cijfers en ervaringen vanaf 2002 geanalyseerd.

Bij het najaarsverwerpen zijn de zeugen niet ziek en worden ze doorgaans na een herdekking goed drachtig. De hoofdoorzaak is, zoals de naam al suggereert, gelegen in het seizoen. Zeugen hebben feilloos door dat de dagen in september snel korter worden, elke dag drie minuten, en ze ‘weten’ dus dat het ongunstige seizoen eraan komt.

Daarnaast zijn er factoren die bepalen hoe erg het probleem tot uiting komt. Een bekende risicofactor is groepshuisvesting in stabiele weekgroepen, vooral als de groepsgrootte kleiner is dan 25 zeugen. In grote wisselgroepen komt najaarsverwerpen veel minder vaak voor, zeker als de zeugen in het stro liggen. Wat verder een rol speelt, is een matige lichaamsconditie rond spenen en dekken, een laag voerniveau in het begin van de dracht, het niet individueel kunnen voeren in het begin van de dracht, hoge productiviteit van de zeugen, weinig uren licht in de afdeling voor pasgedekte zeugen en het stalklimaat.

Na de warme zomer van 2013 wordt het oppassen

Sommige bedrijven hebben jaarlijks last van het probleem en andere bedrijven eigenlijk nooit. Per jaar kan de heftigheid van het probleem sterk variëren en dat heeft waarschijnlijk te maken met de wijze waarop de zomer overgaat in de herfst. Als we bijvoorbeeld naar 2012 kijken: toen was het probleem heftig op veel bedrijven. Als we dat vergelijken met bijvoorbeeld 2007, toen er nauwelijks problemen waren, dan zie je dat in 2012 vooral in september de gemiddelde dagtemperatuur sterker daalde, de gemiddelde maximum-temperatuur meer varieerde en dat verschillen tussen dag en nacht groter waren.

Omdat we de gegevens van de laatste tien jaar kennen, weten we dat dit ook voor de andere jaren geldt. Als het in augustus warm is (veel dagen warmer dan 25°C) en in september 's nachts al geregeld koud is (<5°C) dan is het risico op najaarsverwerpen groter. Ofwel: als de overgang van zomer naar herfst heftiger is, gaat het op meer plaatsen mis. Wat dat aangaat wordt het ook in 2013 oppassen geblazen. De zomer is warm dit jaar. Het is belangrijk om zeugen niet het gevoel te geven dat het najaar is. Let er dus bijvoorbeeld op dat vooral 's morgens vroeg de temperatuur in de stal niet te sterk daalt (zie ook de tip op pagina 4). Daarnaast is het cruciaal om te zorgen dat de daglichtlengte in de wachtafdeling zeker niet korter is dan die in de dekstal.

Met haar monitoringsactiviteiten waakt GD over de diergezondheid in Nederland. Onder andere via GD Veekijker, waar vragen van dierenartsen en veehouders binnenkomen. Naast de helpdeskfunctie is GD Veekijker hét centrale verzamelpunt voor alles rondom diergezondheid, in het belang van veehouder en sector. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring dierenartsen oplevert. De GD Veekijker wordt gefinancierd door het ministerie van EZ en het PVV.